

OKTATÁS – INFORMATIKA – PEDAGÓGIA
2026 KONFERENCIA

2026. február 13.

Online tér

PROGRAM

10:00-10:10

KÖSZÖNTÉS, MEGNYITÓ

Csatár Péter dékánhelyettes
Buda András a konferencia elnöke

10:10-11:00

PLENÁRIS ELŐADÁSOK

Csontóné Kereszti Edina

A fiatalok képernyőhasználatának hatása,
fókuszban a megoldás lehetőségei

Kutrovátz Kitti

A képernyőidőn túl. Az egyetemisták
digitálismédia-használata, mintázatok és mentális
egészség

11:00-11:15

Szünet

11:15-13:15

TEMATIKUS SZEKCIÓ-ELŐADÁSOK I.

13:15-13:30

Szünet

13:30-15:15

TEMATIKUS SZEKCIÓ-ELŐADÁSOK II.

15:15-15:30

Szünet

15:30-17:15

**Az MTA PTB Digitális Pedagógia Albizottságának
nyilvános ülése**

TEMATIKUS SZEKCIÓ-ELŐADÁSOK I.

11.15-13.15

MESTERSÉGES INTELLIGENCIA AZ OKTATÁSBAN

<i>Elnök:</i> Simonics István	Mesterséges intelligencia és a tanulók <i>Buda András, Czékmán Balázs</i>
	Egy újabb digitális szakadék árnyékában: globális stratégiák és humánerőforrás-kihívások a mesterséges intelligencia oktatásában <i>Kovács Márk</i>
	Mesterséges intelligencia használat és irányelvek a DE BTK Nevelés és Művelődéstudományi Intézet Közösségszervező alapszakos hallgatóinak esetében <i>Herczegh Judit, Dabney-Fekete Ilona</i>
	Mesterséges intelligencia a felsőoktatásban: kihívások és lehetőségek egy intézményi pilot kutatási program tükrében <i>Belényesi Emese, Korpics Márta, Méhes Tamás, Györfyné Kukoda Andrea</i>
	A PTE Művészeti Kar oktatóinak mesterséges intelligencia használati mintázatai és attitűdjei <i>Zsidek Barbara, Bredács Alice</i>
	Digitális gátak és technológiai hidak: Az MI-integráció oktatói dimenziói <i>Drienovszky Zsófia, T. Nagy Judit, Kovácsné Hegedűs Dóra, Dringó-Horváth Ida</i>

TEMATIKUS SZEKCIÓ-ELŐADÁSOK I.

11.15-13.15

DIGITÁLIS PROJEKTEK, FEJLESZTÉSEK

Elnök: Ollé János	Az iskola digitális transzformációja: Az InnoDigi Program első évének eredményei az igazgatók és a pedagógusok körében <i>Czékmán Balázs</i>
	Mire alkalmasak a mobiltechnológiával támogatott alkotótevékenység-alapú tanórai gyakorlatok? Egy longitudinális kutatás eredményei <i>Sinkovics Ádám</i>
	Tankocka egy kérdőíves kutatás középpontjában, avagy hogyan használták a pedagógusok az alkalmazást a digitális oktatásban? <i>Ládi Tünde, Molnár György</i>
	ChatGPT a Zrínyi Ilona matematikaverseny felkészítésében – tanulói attitűdvizsgálat tapasztalatai <i>Margitics Éva</i>
	Állásinterjúk szimulálása mesterséges intelligenciával üzleti szaknyelvi kurzusokon <i>Hajdu Zita, Farkas János</i>
	A tanulói motiváció növelése eTwinning projektekkel <i>Baráz Eszter Bianka</i>

TEMATIKUS SZEKCIÓ-ELŐADÁSOK II.

13.30-15.15

DIGITALIZÁCIÓ A TERMÉSZETTUDOMÁNYOKBAN

Elnök: Buda András	A térbeli tájékozódás megjelenése az 5. évfolyamosok természettudományos diagnosztikus méréseiben <i>Szászi Brigitta</i>
	ChatGPT a matematikaórán - tanórai modell és tapasztalatok <i>Margitics Éva</i>
	Tantárgyközi fizika projektek a MUFTT-program keretében <i>Pipics János</i>
	Földrajz érettségi adattár kialakításának lehetőségei az online térben <i>Pete József</i>
	Módszertani megközelítés az algoritmikus gondolkodás fejlesztéséhez középiskolai tanulóknál a digitális kultúra tantárgyban <i>Kóczyán Krisztián</i>

TEMATIKUS SZEKCIÓ-ELŐADÁSOK II.

13.30-15.15

TANÍTÁS-TANULÁS A XXI. SZÁZADBAN

Elnök: Czékmán Balázs	A tanulási motiváció észlelt változásai digitális és jelenléti oktatási környezetben <i>Major Lenke, Brkić Marcell, Horák Rita, Juhász Kovács Cintia</i>
	Digital competences in vocational training <i>Kolacsek Sándor</i>
	A hallgató mint alkotó: a kollaboratív digitális eszközök hatása a felsőoktatás oktatási kultúrájára és minőségére <i>Csillik Olga, Ollé János</i>
	A közösségi értékek és a hallgatói integráció összefüggései <i>Pacsuta István</i>
	Közösségimédia-műveltség elméleti keretei és oktatási adaptálhatósága <i>Vona Nándor</i>

MTA PTB DIGITÁLIS PEDAGÓGIA ALBIZOTTSÁG NYILVÁNOS ÜLÉSE

15.30-17.15

KÉPERNYŐ – IDŐ – IDŐTLENSÉG

Program:

- *Köszöntő* – Buda András
- *Kerekasztal-beszélgetés. Moderátor: Buda András. Résztvevők:*
 - Csontóné Kereszti Edina – Krisztus Király Római Katolikus Általános Iskola és Gimnázium
 - Fehér Péter – IKT MasterMinds Kutatócsoport
 - Kutrovátz Kitti – Budapesti Gazdasági Egyetem, Menedzsment Kar
 - Szőke-Milinte Enikő – Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Pedagógia Tanszék
- *Hozzászólások, vita.*

AZ ELŐADÁSOK ÖSSZEFOGLALÓI
az első szerzők betűrendjének sorrendjében

A TANULÓI MOTIVÁCIÓ NÖVELESE ETWINNING PROJEKTEKKEL

Barász Eszter Bianka

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem

esztib.04@gmail.com

A 21. században a magabiztos idegen nyelvtudás kulcsfontosságú, amely az élet minden területén segíti az érvényesülést. A gyors technológiai fejlődés és a digitális világ térnyerése mellett a gazdasági változások is azt mutatják, hogy a boldoguláshoz elengedhetetlen a nyelvi kompetenciák fejlesztése. Ez a tudás szükséges ahhoz, hogy a jövő generációi megfeleljenek a munkaerőpiac elvárásainak és hatékonyan vegyék az akadályokat a mindennapi életben. Ennek elérése érdekében fontos a tanulók motivációjának fenntartása és érdeklődésük figyelembevétele a pedagógiai tervezés során.

A nyelvi kompetenciák fejlesztése során meghatározó szerepet tölt be a motiváció, amely az emberi cselekvések háttérét és mozgatórugóit jelölő komplex gyűjtőfogalom (N. Kollár és Szabó, 2017). A pedagógiai folyamatban megkülönböztetünk extrinzik (külső) és intrinzik (belső) motivációt (N. Kollár és Szabó, 2017). Fontos, hogy a tanítás-tanulás során megjelenjen az intrinzik motiváció és ebben fontos szerepet játszik a pedagógus és a tananyag átadásának a módszere (N. Kollár és Szabó, 2017). Fontos a kettő közötti egyensúly megtalálása, mivel az extrinzik motiváció segít elkezdeni a feladatot, míg az intrinzik motiváció fenntartja a hosszú távú érdeklődést (N. Kollár és Szabó, 2017).

A tanulói motiváció fenntartására és növelésére megfelelő keretet biztosít eTwinning projektekben való részvétel. A TwinSpace felület, ahol a projektek megvalósulnak, biztonságos platformot kínál, ahol a diákok nemcsak digitális készségeiket fejlesztik, hanem megtanulják a helyes online jelenlét szabályait is (ESEP). Az eTwinning lehetővé teszi a differenciálás és a személyre szabottság megvalósulását, miközben a nemzetközi együttműködés élménye és a valós nyelvhasználat fenntartja a diákok érdeklődését és a motivációját.

Jelen előadás célja, hogy feltárja, az eTwinning projektek hogyan növelik a tanulói motivációt az angol nyelvórákon általános iskolában. További cél a pedagógusok ösztönzése, hogy tudatosan beépítsék ezeket a projekteket a pedagógiai munkájukba, elősegítve a személyre szabott és differenciált nyelvtanulás megvalósulását.

MESTERSÉGES INTELLIGENCIA A FELSŐOKTATÁSBAN: KIHÍVÁSOK ÉS LEHETŐSÉGEK EGY INTÉZMÉNYI PILOT KUTATÁSI PROGRAM TÜKRÉBEN

Belényesi Emese, Korpics Márta, Méhes Tamás, Győrfyné Kukoda Andrea

Nemzeti Közzolgálati Egyetem

belenyesi.emese@uni-nke.hu, Korpics.MartaKatalin@uni-nke.hu,
Mehes.Tamas@uni-nke.hu, GyorfyneKukoda.Andrea@uni-nke.hu

A 21. századi munkaerőpiacot meghatározó digitalizáció és automatizáció alapvetően alakítja át a tudással, tanulással és kompetenciafejlesztéssel kapcsolatos elvárásokat. A gyorsan változó társadalmi és technológiai környezetben egyre nagyobb hangsúlyt kapnak a transzverzális kulcskompetenciák, különösen az alkalmazkodóképesség, a problémamegoldás és a kritikus gondolkodás fejlesztése (Budevici-Puiu, 2020; Burukina, 2021). E folyamatban kiemelt szerepet tölt be a digitális kompetencia, amely nem csupán az információs és kommunikációs technológiák (IKT) használatát, hanem azok tudatos, etikus és reflektív alkalmazását is magában foglalja.

A felsőoktatási intézmények számára mindez kettős kihívást jelent: egyrészt biztosítaniuk kell a hallgatók korszerű digitális felkészítését, másrészt reagálniuk kell az olyan új technológiák megjelenésére, mint a generatív mesterséges intelligencia (MI). Az Európai Bizottság DigComp keretrendszere átfogó iránymutatást nyújt a kihívások kezeléséhez; a DigComp 2.2-es verziója már kifejezetten hangsúlyozza az MI-hez kapcsolódó ismereteket, készségeket és attitűdöket, beleértve a kritikus értékelést és az etikai szempontokat is (Vuorikari et al., 2016; Carretero et al., 2017; Vuorikari et al., 2022).

A tervezett előadás egy felsőoktatási intézményben megvalósított pilot kutatási program eredményeit mutatja be, amely a generatív MI-eszközök tanulási célú alkalmazását vizsgálta. A kutatásban 76 hallgató vett részt, a kérdőíves adatfelvétel az MI-használat gyakoriságára, a tanulási hatékonyságra, a tanulási élményre, valamint az etikai megítélésre fókuszált. Az eredmények azt mutatják, hogy az MI-eszközök használata széles körben elterjedt és alapvetően pozitív fogadtatásban részesül, különösen az időhatékonyság, az önálló tanulás támogatása és a tananyag megértésének elősegítése terén. Ugyanakkor megjelennek mérsékelt aggályok is, elsősorban az akadémiai integritás, a tanulási autonómia és a technológiai függőség kérdésében.

A kvalitatív válaszok rámutatnak arra, hogy az MI tudatos, pedagógiaiilag megalapozott integrációja csak intézményi szintű irányelvek, valamint oktatói módszertani támogatás mellett valósítható meg sikeresen. Az előadás a pilot kutatás eredményeit a felsőoktatás átalakuló szerepének kontextusában értelmezi, és hozzájárul a mesterséges intelligencia oktatásban betöltött lehetőségeiről és korlátairól szóló szakmai diskurzushoz.

MESTERSÉGES INTELLIGENCIA ÉS A TANULÓK

Buda András, Czékmán Balázs

Debreceni Egyetem Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet, Kispesti
Puskás Ferenc Általános Iskola

buda.andras@arts.unideb.hu, czekman.balazs@puskasiskola.hu

A digitális technológia megjelenésétől kezdve polarizálta a társadalmat. A különbséget többféle módon próbálták megragadni a szerzők: Prensky (2001) kétpólusú felosztásától kezdve a generációs elméleteken keresztül (pl. Kulcsár 2008; McCrindle & Wolfinger 2009) a technológiahasználat minőségi jellemzőit figyelembe vevő csoportosításokig (pl. Buda 2013) számtalan írás született már a témában, melynek az is az egyik oka, hogy a digitális technológia folyamatos fejlődése újabb és újabb különbségeket indukál a társadalom tagjai között. Ezt teszi most a mesterséges intelligencia (MI), ezen belül pedig kiemelten a generatív mesterséges intelligencia is. A nagy nyelvi modellek számtalan kérdés megválaszolásához, feladatok megoldásához nyújthatnak segítséget, de igazán hatékony támogatást napjainkban csak azoknak adnak, akik tudnak jól promptolni és kellő kritikával értékelik az MI válaszait, hosszabb távon pedig lépést tudnak tartani a technológia fejlődésével. Ez a kijelentés az oktatással kapcsolatban is igaz.

A mesterséges intelligencia oktatási jelenlétét, szerepét többen vizsgálták már, de elsősorban a tanárok irányából közelítettek a kérdéskörhöz. Az általunk elvégzett kutatás során azonban a tanulókat kérdeztük az oktatási folyamathoz kapcsolódó MI használatuk jellemzőiről. Az InnoDigi program (Czékmán 2024; Buda-Czékmán 2025) keretein belül lebonyolított vizsgálatban egy online kérdőív segítségével tártuk fel a programban résztvevő 20 oktatási intézmény tanulóinak jellemzőit. A kérdőívet 3587 tanuló töltötte ki. A válaszok alapján a fiúk magabiztosabb MI felhasználónak tartják magukat, mint a lányok, és valamivel fontosabbnak gondolják az MI tanulási folyamatban betöltött szerepét. A válaszadók több mint 80%-a használt már valamilyen generatív mesterséges intelligenciát. A leggyakoribb felhasználási cél az ötletelés, de szöveges vagy számológép házi feladatokat is gyakran oldanak meg segítségükkel. A kérdőívet kitöltők eltérő számban kaptak már tanáraiktól célzottan MI alkalmazásával elkészítendő házi feladatot, de a tanulók saját bevallásuk szerint is jóval többször adtak már be ilyen munkákat. Figyelemre méltó, hogy jelentős azoknak a tanulóknak a száma, akik beszélgetőtársként, barátként fordulnak valamilyen nyelvi modellhez, sőt előfordul, hogy terapeutaként használják az MI-t. Ez a néhány eredmény is azt mutatja, hogy a tanárok összességében le vannak maradva a tanulók mögött az MI használatban és nem csak a tanítási-tanulási folyamat tekintetében, hanem olykor már nevelési feladatokat is a mesterséges intelligencia lát el.

Az előadásban a kutatás eredményeit kívánjuk részletesebben bemutatni.

AZ ISKOLA DIGITÁLIS TRANSZFORMÁCIÓJA: AZ INNODIGI PROGRAM ELSŐ ÉVÉNEK EREDMÉNYEI AZ IGAZGATÓK ÉS A PEDAGÓGUSOK KÖRÉBEN

Czékmán Balázs

Kispesti Puskás Ferenc Általános Iskola

czekman.balazs@puskasiskola.hu

Az iskolák digitális transzformációjának folyamata számos pozitív eredményt, ugyanakkor néhány kihívást is magával hozhat. A digitális eszközök alkalmazása elősegítheti a tanulói motiváció növekedését, a tanulási rugalmasságot és az interaktivitást, valamint hozzájárulhat a tanulási folyamat gazdagításához és személyre szabásához (Olatunbosan, Bianuju és Kazeem, 2024). A UNESCO (2023) jelentése szerint a digitális technológiák képesek bővíteni a tanulási lehetőségeket és elérni korábban marginalizált tanulókat. Ugyanakkor a kutatások arra is rámutatnak arra, hogy a technológia pusztán jelenléte nem garantálja a tanulói eredmények javulását; Racsko (2018) is kiemeli, hogy például az átállás központi eleme az innováció és az ahhoz szükséges módszertan megfelelő alkalmazása. További kihívásként jelenhet meg a nem megfelelő (minőségi és mennyiségi) eszközpark, vagy éppen a pedagógusok alacsony digitális kompetenciája, a nem megfelelő továbbképzések (Olatunbosan, Bianuju és Kazeem, 2024). Az OECD tanulmánya pozitívként értékeli a digitális oktatási stratégiák és iránymutatások meglétét, de felhívja a figyelmet a megvalósítás, a tanári humán erőforrás kezelése, valamint az értékelési rendszerek hiányosságaira (Boeskens és Meyer, 2025).

Empirikus kutatásunk az iskolák digitális átállásának vizsgálatához kapcsolódott, melynek célja a kutatásba bevont intézmények digitális érettség változásának feltérképezése volt. A kutatás kérdései az iskolák digitális érettségére, a pedagógusok eszközhasználati gyakoriságára, valamint a digitális tanulási környezethez való viszonyulásra irányultak. Online kérdőívvel végzett kutatásunkat a SELFIE-mérőeszköz segítségével végeztük, melyet saját fejlesztésű itemekkel egészítettünk ki. A kutatásba a Külső-Pesti Tankerületi Központban elindított InnoDigi – az iskolák digitális transzformációját támogató – Program iskolái (N=20) és pedagógusai (N=3598) kerültek. Az igazgatói válaszok alapján a digitális érettség szintje a vizsgálati (+0,13) és a kontroll (+0,11) iskolákban is emelkedett. A pedagógusok eredményei egyértelműen igazolták, hogy az IDP iskolákban statisztikailag kimutatható fejlődés történt (3,93-ról 4,16-ra, +0,23), míg a kontroll intézményekben gyakorlatilag nem volt változás. Kiemelt előrelépés a tantermi gyakorlat (digitális módszerek beépítése), az együttműködés és a tanulói digitális kompetenciák területén történt. A digitális eszközhasználat mennyiségi mutatói (a tanórai használat gyakorisága, időtartama) alapvetően stabilak maradtak, az eredmények alapján a minőség és a célszerű alkalmazás került előtérbe. Az attitűdvizsgálatok szerint a pedagógusok elsősorban a motiváció erősítésében látták a digitális környezet előnyeit, míg hatékonyság és fegyelmezés tekintetében inkább semlegesnek tapasztalták. A mobil eszközökhöz való hozzáférés eredményei azt mutatták, hogy az iskolák kétharmadában megvalósítható az 1:1 modell, ám a gyakorlatban az intézmények között jelentős eltérések mutatkoztak.

A HALLGATÓ MINT ALKOTÓ: A KOLLABORATÍV DIGITÁLIS ESZKÖZÖK HATÁSA A FELSŐOKTATÁS OKTATÁSI KULTÚRÁJÁRA ÉS MINŐSÉGÉRE

Csillik Olga, Ollé János

Pannon Egyetem

csillik.olga@btk.uni-pannon.hu, olle.janos@btk.uni-pannon.hu

A felsőoktatás digitális transzformációjának második hulláma (2020–2025) rámutatott a hagyományos tükrözött osztályterem (Flipped Classroom) modell korlátaira, különös tekintettel a hallgatói felkészülés hiányából fakadó pedagógiai deficitre. Az előadás célja annak vizsgálata, hogy a kollaboratív digitális eszközök – mint a közösségi annotációs rendszerek és a strukturált kortárs értékelés – miként kompenzálják ezeket a hiányosságokat, és hogyan mozdítják el az oktatási kultúrát a passzív fogyasztói attitűdből a „Student as Producer” (a hallgató mint alkotó) paradigma irányába (Neary & Winn, 2009)

A kutatás szisztematikus szakirodalmi áttekintést és módszertani szintézist alkalmaz, feldolgozva a 2015–2025 közötti időszak meghatározó empirikus kutatásait és esettanulmányait. A vizsgálat fókuszában a technológia bevonásával megvalósuló irányított tükrözött tanulás (Guided Flipped Learning), a hallgatói tartalomgenerálás (Student-Generated Content), valamint az online tanulási környezetek (LMS) specifikus moduljainak, különösen a Moodle Műhely (Workshop) tevékenységnek a hatásvizsgálata áll.

Az elemzés rámutat arra, hogy az irányított tükrözött tanulás (Guided Flipped Learning) és a társas annotáció (pl. Perusall, Hypothesis) integrációja szignifikánsan növeli a hallgatók óra előtti bevonódását, láthatóvá téve a tanulási folyamatot és csökkentve a kognitív terhelést a társas támogatás, kortárs állványozás (peer scaffolding) révén (Miller et al., 2018). A kutatás igazolja, hogy a hallgatók által létrehozott digitális tartalmak előállítása a Bloom-taxonómia szerinti magasabb rendű gondolkodási műveleteket aktiválja, míg a Moodle Műhely moduljában megvalósuló kortárs értékelés (peer assessment) fejleszti az „értékelő ítéletalkotást” (evaluative judgement) és a kritikai gondolkodást (Tai et al., 2018). Ugyanakkor a technológiai integráció új kockázatokat is hordoz: a társas lazsálás (social loafing) és a generatív mesterséges intelligencia (GenAI) etikai kihívásai megkövetelik az értékelési rendszerek folyamatorientált átalakítását (Bearman et al., 2020).

A kollaboratív eszközök nem csupán technikai újítást jelentenek, hanem katalizátorai egy mélyreható kulturális váltásnak, amelyben a hallgató partnerré válik a tudáskonstrukcióban (Cook-Sather et al., 2014). A sikeres implementáció feltétele a fokozatosság elve, a transzparens elvárások, értékelési kritériumrendszerek (rubrikák) és a pedagógiai tervezés tudatossága. Szervezeti szinten ez a megközelítés demokratizálja az oktatási teret, növeli a hallgatói autonómiát, és javítja az intézményi oktatásminőségét azáltal, hogy a passzív információátadást aktív, közösségi tudásépítéssé formálja.

A FIATALOK KÉPERNYŐHASZNÁLATÁNAK HATÁSA, FÓKUSZBAN A MEGOLDÁS LEHETŐSÉGEI

Csontóné Kereszti Edina

Krisztus Király Római Katolikus Általános Iskola és Gimnázium

cske@kkdk-iskola.hu

A digitális eszközök mára a 12–14 éves korosztály életének elválaszthatatlan részévé váltak, azonban a túlzott képernyőidő bizonyítottan rontja a kognitív funkciókat és a mentális jóllétet. Az előadás a „Helló Teló!” digitális detox kihívás tapasztalataira építve vizsgálja, hogyan fordíthatók vissza ezek a negatív folyamatok. A Krisztus Király Római Katolikus Általános Iskola és Gimnázium példáján keresztül bemutatásra kerülnek az okoseszközök radikális korlátozásának pozitív hatásai az indulatkezelésre, a figyelem-koncentrációra és a társas készségekre.

Az intézmény egyik helyszíne volt a Szent István Intézet és a váci Szent Mihály Intézményfenntartó által végzett, nemzetközileg is egyedülálló empirikus kutatásnak. A vizsgálat során 120 fiatal vett részt egy 33 napos digitális detoxban, melynek hatásait bemeneti és kimeneti kognitív tesztekkel, valamint pszichológiai mérésekkel elemezték.

A kutatás igazolta, hogy már egy hónapnyi tudatos korlátozás is több mint 10%-os javulást eredményez a figyelmi funkciókban és a finommotorikában. Emellett jelentősen csökkent a résztvevők szorongása és stresszészlelése, miközben javultak a szociális és empátiás készségeik. A „megoldás kulcsa” a tapasztalatok alapján az iskolai szabályozás és a családi színtér (pl. étkezés alatti telefontilalom) összehangolása.

A „Helló Teló!” program bizonyítja, hogy a magas képernyőidő okozta károk enyhíthetők: a technológia mértékletes használata és a minőségi offline idő visszaszerzése látványos mentális javulást hoz. Az előadás rávilágít, hogy a megoldás nem a teljes tiltásban, hanem a közösségi szinten támogatott tudatos digitális önkontrollban rejlik.

A köznevelési intézmények minden szintjén szükség van arra, hogy bátran merjünk az „árral szembe menni”. Mivel a gyermekkor egyszeri és megismételhetetlen, nem ronthatjuk el! Minden eszközt meg kell ragadnunk azért, hogy a magyar fiatalok egészséges fizikai és mentális állapotban nőhessenek fel. S bár ez az út nem könnyű, de értük érdemes közösen tennünk!

DIGITÁLIS GÁTAK ÉS TECHNOLOGIAI HIDAK: AZ MI-INTEGRÁCIÓ OKTATÓI DIMENZIÓI

Drienovszky Zsafia¹, T. Nagy Judit¹, Kovácsné Hegedűs Dóra², Dringó-Horváth Ida¹

¹KRE, ²SOTE

drienovszky.zsafia@kre.hu, tnagy.judit@kre.hu, hegedusdori26@gmail.com,
dringo.horvath.ida@kre.hu

A generatív mesterséges intelligencia (MI) felsőoktatási térnyerése nem csupán technológiai váltást, hanem a pedagógiai habitus és a digitális kompetenciakészlet radikális újradefiniálását követeli meg. Jelen kutatás központi célkitűzése a magyar egyetemi oktatók MI-műveltségének (AI literacy) és digitális kompetenciájának kvantitatív feltérképezése, valamint az ezekre épülő oktatói tipológia kidolgozása a hatékony intézményi fejlesztési stratégiák megalapozásához.

A vizsgálat módszertani gerincét egy nagymintás, kvantitatív kérdőíves felmérés adta (n=1103), amely 13 képzési terület magyarországi oktatóit érte el szakértői mintavétellel. A méréshez a Hornberger és munkatársai által kidolgozott, validált MI-literacy skála 10 ítemes változatát, valamint a felsőoktatásra adaptált DigCompEdu keretrendszert (22 item) alkalmaztuk. Az adatok elemzése során végzett korrelációs vizsgálatok pozitív kapcsolatot mutattak ki a digitális pedagógiai kompetencia és az MI-műveltség között ($R = .105$; $p < .001$). Az eredmények igazolják, hogy az MI-eszközök integrációja nem választható el a korábbi digitális felkészültségtől; a technológiai „hidak” kiépítése csak a meglévő kompetenciák bázisán lehetséges.

A kvantitatív fázis eredményeinek mélyebb, kontextuális értelmezését egy 32 fővel készített félig strukturált interjú kutatás egészítette ki (mixed-methods design). A két fázis szintézise alapján egy négydimenziós oktatói tipológiát azonosítottunk: MI-optimisták (magas digitális önhatékonyság, proaktív integráció); MI-szkeptikusok (kritikai távolságtartás, az emberi kogníció védelme); MI-pragmatisták (hatékonyságfókusz, intézményi keretek igénye); MI-bizonytalanok (technológiai szorongás, alacsony digitális kompetencia-szint).

A kutatás rávilágít, hogy az MI-műveltség fejlesztése nem kezelhető egységes folyamatként. A korrelációs elemzések alapján javasoljuk a digitális alapkompentenciák célzott fejlesztését mint az MI-literacy előfeltételét, azonban a beavatkozásoknak figyelembe kell venniük az oktatói típusok sajátosságait. Eredményeink gyakorlati hasznosíthatóságát a típus-specifikus intervenciók csomagok (pl. a bizonytalanoknak szánt prompt-gyűjtemények, vagy a skeptikusoknak szánt etikai műhelyek) adják, melyek az egyéni kompetenciaszintekhez és attitűdökhöz igazítják az intézményi MI-stratégiát.

ÁLLÁSINTERJÚK SZIMULÁLÁSA MESTERSÉGES INTELLIGENCIÁVAL ÜZLETI SZAKNYELVI KURZUSOKON

Hajdu Zita, Farkas János

Debreceni Egyetem GTK

hajdu.zita@econ.unideb.hu, farkas.janos@econ.unideb.hu

A mesterséges intelligencia integrálása az oktatás folyamatába paradigma váltást eredményezett, és folyamatosan alakítja át az oktatás módszereit és folyamatait. Mindez különösen érvényes a szakmai képzésekre, például a szaknyelvoktatásra. A szaknyelvi képzés elsődleges célja a hallgatók felkészítése a munkaerőpiaci elvárásokra, amelyek közül időrendiséget tekintve a legelső megmérettetés az állásinterjút magába foglaló és gyakran idegen nyelven zajló kiválasztási folyamat. A mesterséges intelligenciára épülő applikációk és platformok személyre szabott felkészítést nyújtanak, ezáltal a leendő munkavállalók saját tempójukban gyakorolhatják az állásinterjúkon előforduló kérdéseket és szituációkat, valamint az értékelés és visszajelzés is egyéni igényekre és teljesítményre szabott lesz. Rendkívül hasznos, hogy a beszédfelismerő technológiák segítségével a hibák javítása azonnal és objektíven történik. A napi szinten javuló minőségű chatbotok ma már valóságghű interakciókat tudnak szimulálni, így a felhasználók számára lehetővé válik a verbális kommunikáció adott nyelvi szinthez igazított, részletekbe menő (szókincs, kiejtés, intonáció, beszédtempó, stílus, nyelvtan) finomra hangolása. Előadásunkban olyan a szaknyelvi órákon alkalmazható szimulációs technológiát mutatunk be, amelyet kifejezetten az interjúkra való felkészülésre terveztek, ami jelentős különbség a Chat GPT-vel összehasonlítva. A szimuláció során a hallgatók a visszajelzés mellett kijavított mintaválaszokat is kapnak, amelyekből megtudják, mit kellett volna válaszolni az adott kérdésre. A platform által használt, strukturált STAR interjú módszer, egy adott jelölt problémamegoldó és döntéshozó képességeire helyezve a hangsúlyt, a jelölt adott munkakörre való alkalmasságát méri. Az értékelés viselkedésalapú, jó eredménnyel találja meg a legalkalmasabb jelöltet, kizárva a humán szubjektivitást. A technológia minden típusú állásinterjúra használható, az álláshirdetés előzetes feltöltésével. A technológia az adott állásra szabott kérdéseket generál, melyekre a válaszadás írásban vagy szóban is történhet. A szimulált MI-vel támogatott interjúk célja, hogy stresszmentessé tegyék a jelentkezők jövőbeli állásinterjút, növelve önbizalmukat, elősegítve a célzott állás megszerzését.

MESTERSÉGES INTELLIGENCIA HASZNÁLAT ÉS IRÁNYELVEK A DE BTK NEVELÉS ÉS MŰVELŐDÉSTUDOMÁNYI INTÉZET KÖZÖSSÉGSZERVEZŐ ALAPSZAKOS HALLGATÓINAK ESETÉBEN

Herczegh Judit, Dabney-Fekete Ilona

Debreceni Egyetem Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet

herczeghjudit@gmail.com, fekete.ilona@arts.unideb.hu

A felsőoktatás rendszerében egy részről megjelenik az IKT eszközök társadalmi integrációja, másrészt az újdonság ereje is az új eszközök beépülésén keresztül. Napjaink legfontosabb új eszköze a felsőoktatásban a leggyorsabban terjedő globális innováció, a mesterséges intelligencia.

Ma a mesterséges intelligencia gyors fejlődése és elterjedése egyedülálló kihívást jelent a felsőoktatási intézmények és a tudományos kutatás világának. Alapvető tudományos elvárás lett, hogy gyorsan és átfogóan reagáljunk a mesterséges intelligencia által előidézett változásokra, de a jelenlegi, folyamatosan fejlődő intézményi szabályozási keretek ezt jelentősen megnehezítik (Rajkai – T.Nagy – Dringó-Horváth, 2024).

A mesterséges intelligencia felsőoktatási rendszerben terjedését vizsgálva elengedhetetlen tisztázni az IKT-eszközök használatát egy adott társadalomban, mivel még mindig vannak egyenlőtlenségek ezekhez az eszközökhöz való hozzáférésben és használatukban, valamint a használatukhoz való hozzáállásban és ezek az egyenlőtlenségek áttérjednek a mesterséges intelligencia használati erőforrásaira is, hiszen az ingyenes és fizetős applikációk közötti eltérés, az egyéni MI attitűdök alapvetően tudják differenciálni a használatot és annak minőségét.

Ennek alátámasztására a Debreceni Egyetem Nevelés és Művelődéstudományi Intézetének közösségszervező alapszakos első évfolyamos hallgatóinak körében 2024-ben és 2025-ben pilot kutatást végeztünk online, nyitott kérdések alkalmazásával, amelyek a hallgatók MI használatát és ismereteit mérték fel, valamint az MI-vel kapcsolatos vélekedéseiket. A Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kara, valamint a Neveléstudományi Intézet által kialakított MI használati ajánlást – amelyet kutatómódszertani kurzus keretein belül ismertek meg a hallgatók – vettük az általuk alkalmazott MI használati modell kiinduló pontjának.

A kutatás egy éves időtapasztalatának eredményében bemutatjuk, hogy a gyorsan változó MI applikációk 2024-ben még bizalmatlan és bizonytalan használatot, a tanulási és a szórakoztató célú kommunikációs gyakorlatot mutattak. Ugyanakkor egy év elteltével, az applikációk egyre strukturáltabb megjelenésével és az MI társadalmiasulásával, már sokkal kiforrottabb MI használatot tapasztalhatunk.

MÓDSZERTANI MEGKÖZELÍTÉS AZ ALGORITMIKUS GONDOLKODÁS FEJLESZTÉSÉHEZ KÖZÉPISKOLAI TANULÓKNÁL A DIGITÁLIS KULTÚRA TANTÁRGYBAN

Kócsán Krisztián

Eötvös József Evangélikus Gimnázium, Egészségügyi Technikum és
Művészeti Szakgimnázium

kocsan.krisztian@ejeg.hu

A digitális kultúra oktatásának egyik kiemelt kihívása a dezinformációval terhelt információs környezetben a tanulók kritikus gondolkodásának fejlesztése. Ennek egyik pedagógiai előfeltétele azoknak a strukturált gondolkodási műveleteknek a kialakítása, amelyek lehetővé teszik a problémák lépésekre bontását, a következtetések ellenőrzését és a hibák felismerését. E gondolkodási műveletek fejlesztésében az algoritmikus gondolkodás kiemelt szerepet tölthet be.

A NAT 2020 digitális kultúra tantárgy célrendszerével összhangban az előadás elméleti–módszertani megközelítésben vizsgálja az algoritmikus gondolkodás szerepét, mérhetőségét és fejlesztési lehetőségeit a középiskolai korosztályban. A fogalmi keret az algoritmikus gondolkodást a computational thinking pedagógiaiailag jól körülhatárolható részterületeként értelmezi, és bemutatja annak főbb összetevőit: a lépésekre bontást, a sorrendiség és feltételeesség kezelését, az ismétlődések felismerését, valamint a hibák azonosítását és javítását. A mérhetőség kérdésében az előadás a standardizált computational thinking tesztek alternatívájaként a Bebras-projekt feladattípusait tárgyalja, amelyek programozási környezettől függetlenül alkalmasak az algoritmikus gondolkodás aktiválására és értelmezésére.

A módszertani koncepció az algoritmikus gondolkodás fejlesztését a tükrözött osztályterem modelljébe ágyazott e-learning környezetben képzei el. Az otthoni tanulási fázisban mikrolearning-alapú tananyagelemek és formatív visszacsatolások támogatják az egyéni haladást, míg a tanórai munka a problémamegoldásra, a közös elemzésre és a hibák tudatos feldolgozására épül. Az adaptív tanulási utak és a pozitív visszacsatolás különösen jól illeszkednek a Z és Alfa generáció tanulási sajátosságaihoz. Az előadás egy több fázisú tananyagfejlesztési folyamat elméleti megalapozását ismerteti, amely a 2025/26-os tanévben a fogalmi és módszertani keret kidolgozását, a 2026/27-es tanévben pedig a tananyag kipróbálását és az elő-, illetve utómérés megvalósítását irányozza elő.

DIGITAL COMPETENCES IN VOCATIONAL TRAINING

Kolacsek Sándor

DUE BDT

sandorkolacsek@gmail.com

Nowadays, labor market expectations have made the development of digital competencies a priority task in the vocational education system. The accelerated pace of technological development requires rapid adaptation by educators, which poses new challenges for both training institutions and teachers. The aim of my study is to examine how existing digital competencies influence education in everyday practice, what role they play in teaching-learning processes, and how educators apply them. My research focused on the presence of digital competencies among educators, taking into account the domestic and international outlook. I specifically researched the level of digital competence of educators teaching in vocational education, as well as the educational development aspect of digital competence (Redecker, 2017; Papp-Danka, 2020). It is known from previous research that the conscious use of digital tools from a pedagogical perspective helps personalized learning, differentiated education, active student participation, and the complex development of competencies (Komenczi, 2021).

However, the digital skills development of teachers goes beyond methodological issues and is a factor of paramount importance that contributes to the pedagogical renewal of vocational training, the strengthening of quality assurance, and the compliance with today's labor market expectations (Ministry of Innovation and Technology, 2020; Lévai, 2022). In my research, I paid special attention to the factors that influence the digital preparedness of teachers, including further training opportunities, institutional infrastructure, security issues of device use, and digital inequalities. I have focused on the possibilities of compensating for the possible lack of digital competence of teachers already in the department, which are also decisive in terms of student outcomes and the quality of pedagogical practice (Kiss & Szűcs, 2021; Szabó & Tóth, 2023).

The results of my research support the fact that the development of digital competences among teachers participating in vocational training is inevitable. The existence of competences isn't only a condition for creating a modern educational environment, but is also essential for a more flexible and innovative organization of learning processes, increasing student motivation and supporting personalized learning. My results point out that the development of the pedagogical culture of vocational training and the conscious integration of digital tools are inevitable for the long-term development of teachers, students and institutions.

EGY ÚJABB DIGITÁLIS SZAKADÉK ÁRNYÉKÁBAN: GLOBÁLIS STRATÉGIÁK ÉS HUMÁNERŐFORRÁS-KIHÍVÁSOK A MESTERSÉGES INTELLIGENCIA OKTATÁSÁBAN

Kovács Márk

Pannon Egyetem, Debreceni Egyetem

kovacs.mark@btk.uni-pannon.hu

A mesterséges intelligencia (AI) oktatási integrációja a 21. század harmadik évtizedére globális szükségszerűséggé vált. Ez az integráció nem korlátozódik az AI technológiák iskolai alkalmazására, hanem világszerte egyre növekvő mértékben kiterjed magának a mesterségesintelligencia-műveltségnek az oktatására is. Előadásunkban bemutatjuk azokat a főbb stratégiai irányokat, amelyek jelenleg a világ különböző régióiban az AI köznevelési (K-12) szintű oktatását meghatározzák. Négy eltérő AI-oktatási adaptációs modellt azonosítunk: (1) A Kína által megvalósított központosított innovációs modell a technológiai dominanciára és a szuverenitásra törekszik (Wu és mtsai., 2020), ami abban is megnyilvánul, hogy a közoktatás minden korosztályában 2025-től kötelező az AI oktatása, ugyanakkor területi egyenlőtlenségekkel küzdenek. (2) A szingapúri és dél-koreai pragmatikus technokrata modell a gazdasági hatékonyságot és az “okos társadalom” víziót helyezi előtérbe (Smart Nation, 2023), ahol az AI már most az oktatási infrastruktúra része. (3) Az USA decentralizált piaci modellje a helyi autonómiára és az AI4K12 irányelveire (Touretzky és mtsai., 2019) épít, ami tech-cégekkel együttműködve gyors adaptációt tesz lehetővé, ugyanakkor a központi irányítás hiánya és a regionális fejlettségi különbségek tovább mélyíthetik a társadalmi szakadékokat ott, ahol nem áll rendelkezésre megfelelő gazdasági vagy humán erőforrás. (4) Az EU humanisztikus-állampolgári modellje a szabályozást és az etikai kereteket priorizálja (OECD & European Commission, 2025), ahol viszont a túlszabályozás lehet gátja az oktatási innovációknak.

A modellek sikerét az AI-oktatásra megfelelően képzett pedagógusok hiánya okozta humán erőforrás-krízis erősen korlátozhatja, és az AI-fókuszú pedagógiai támogatás egyenlőtlen területi eloszlása, valamint az AI-oktatásra megfelelően képzett pedagógusok hiánya egy új “digitális szakadék” (Lin és mtsai., 2023) kialakulásához vezethet. A pedagógusok felkészültsége egyébként is a legkritikusabb változó az AI-oktatásra nézve (Aravantinos és mtsai., 2026), miközben az oktatási rendszerek azzal is küzdenek, hogy bizonyos területeken képtelenek versenyezni a tech-szektor elszívó erejével. Problémát jelent még, hogy néhol az állam felülről érkező reformok útján próbál gyorsan számottevő eredményt elérni, de a reformok gyakran a tanárok ellenállásába ütköznek (Huang & Yu, 2025). Az előadás konklúziója szerint az AI K-12 kontextusú oktatási integrációja nem pusztán kurrikuláris-technológiai, hanem legalább olyan mértékben humán erőforrás-gazdálkodási probléma is.

A KÉPERNYŐIDŐN TÚL AZ EGYETEMISTÁK DIGITÁLISMÉDIA-HASZNÁLATA, MINTÁZATOK ÉS MENTÁLIS EGÉSZSÉG

Kutrovácz Kitti

Budapesti Gazdasági Egyetem, Menedzsment Kar

kutrovacz.kitti@uni-bge.hu

A digitális technológiák gyors terjedése és a széleskörű hozzáférés következtében a digitálismédia-használat a mindennapi élet meghatározó részévé vált, különösen a fiatalok körében. A Covid-19 járvány tovább erősítette az online tevékenységek hétköznapi életbe és oktatásba való beágyazottságát, miközben rávilágított a technológiahasználathoz kapcsolódó társadalmi egyenlőtlenségekre is, amelyek nem csak a hozzáférésben, hanem a használat módjában, minőségében és az digitális készségekben is megmutatkoznak. Ezzel párhuzamosan a fiatal generációk tekintetében az elmúlt években világszerte felerősödött az érdeklődés a digitálismédia-használat és a mentális egészség kapcsolatának vizsgálata iránt.

Az előadás a fiatalok digitálismédia-használatát szociológiai megközelítésben vizsgálja, hangsúlyt helyezve a társadalmi egyenlőtlenségekre és a mentális jólléttel való összefüggésekre, valamint az ezek feltárását nehezítő kutatási problémákra. A nemzetközi szakirodalom ellentmondásos eredményei is ezeket a kihívásokat tükrözik. A korábbi kutatások arra mutatnak rá, hogy a képernyő előtt töltött idő mennyisége önmagában nem ad kielégítő magyarázatot a pszichés hatásokra: a digitális médiahasználat bizonyos formái kockázatot jelenthetnek, míg mások a társas kapcsolatok fenntartását és a közösségi támogatás élményét is erősíthetik. Az előadás ezért kritikai módon mutatja be a pszichológiai, szociológiai és kommunikációtudományi megközelítések eltérő fókuszait, valamint a „képernyőidő” fogalmához kapcsolódó módszertani és értelmezési dilemmákat.

Az elméleti áttekintést egy 2022-ben végzett, országosan reprezentatív egyetemisták körében zajló empirikus kutatás eredményei egészítik ki. Az elemzés feltárja a digitálismédia-használat különböző mintázatait. Az eredmények szerint a fiatalok intenzív technológiahasználatát jelentős nemi, és területi különbségek jellemzik. A problémás internethasználat viszonylag széles körben érinti a hazai egyetemistákat, míg a problémás közösségimédia-használat alacsonyabb arányban jelenik meg.

A fiatalok képernyő előtt töltött idejével kapcsolatos köz- és szakpolitikai diskurzusok egyik fő veszélye, hogy a morális pánik és a leegyszerűsítő narratívák válnak uralkodóvá. A gyorsan változó digitális környezetben mindezt tovább súlyosbítja az elavult fogalmak és mérőszámok használata, amelyek nem képesek megragadni a digitális tevékenységek komplexitását és sokféleségét.

TANKOCKA EGY KÉRDŐÍVES KUTATÁS KÖZÉPPONTJÁBAN, AVAGY HOGYAN HASZNÁLTÁK A PEDAGÓGUSOK AZ ALKALMAZÁST A DIGITÁLIS OKTATÁSBAN?

Ládi Tünde, Molnár György

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Óbudai Egyetem

ladi.tunde@uni-eszterhazy.hu, molnar.gyorgy@uni-obuda.hu

Magyarországon az oktatásirányítás és tanügyigazgatás részéről már a 90-es években megfogalmazódott az IKT eszközök és rendszerek oktatásban való elterjesztésének fontossága.

Molnár György szerint a 90-es évek robbanásszerű fejlődése következtében a távközlés és informatika területek integrálódásából adódóan megjelentek az Információs és kommunikációs Technológiák, amelyek gyökeresen megváltoztatták a tanítás-tanulás folyamatát, a munkaformákat, illetve az életformát is, (Molnár, 2008), amely továbbfejlődve a digitális életvitel és digitális kultúra térnyerését tette szükségessé és lehetővé (Molnár, 2022).

Kivédeni ma már nem tudjuk az Internet káros hatásait, de azzal próbálkozhatunk, hogy a helyes irányba tereljük tanulóinkat, segítsük őket tanulmányaik során (Ládiné Szabó, 2017). E probléma megoldása érdekében kezdte meg a mesterpedagógusokból álló Tankockakör innovatív tevékenységét 2015-ben. Érdeklődésük középpontjában a LearningApps, vagy magyar nevén a tankocka állt. A LearningApps nem más, mint oktatási segédanyagok létrehozására alkalmas web 2.0-ás digitális, interaktív platform, felület.

Jelen munkában a digitális oktatás során a tankocka használatát felmérő kérdőíves kutatásunk eredményeiről szeretnénk beszámolni.

Kutatási módszerünk a kvantitatív alapú online kérdőíves felmérés volt, melyet link formájában LearningApps felületén érték el a pedagógusok. Célközönségünk az alkalmazást használó pedagógusok voltak.

A kérdőíves felméréssel fő célunk volt annak vizsgálata, hogy a pedagógusok milyen eszközökön és tantárgyakban, melyik évfolyamon, milyen gyakran és a tanóra mely részében használják az alkalmazást.

Hipotéziseink között szerepeltek a következők:

1. Feltételeztük, hogy: a kollégák nagyrészt alsó tagozaton, főleg differenciálásra és gyakorlásra használják az alkalmazást.
2. Feltételeztük továbbá, hogy a kollégák matematika, magyar nyelv és irodalom tárgyakon belül használják az alkalmazást a leggyakrabban.

Célunk, hogy kutatási eredményeinket, tapasztalatainkat beépítsük a jövő oktatásába, a módszertani kultúra részévé tenni, fejlesztve azt folyamatosan.

A TANULÁSI MOTIVÁCIÓ ÉSZLELT VÁLTOZÁSAI DIGITÁLIS ÉS JELENLÉTI OKTATÁSI KÖRNYEZETBEN

Major Lenke, Brkić Marcell, Horák Rita, Jubász Kovács Cintia

Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar

lenkemajor@gmail.com

A tanulási motiváció a tanulási folyamat egyik alapvető meghatározó tényezője, amely már az iskolai tanulmányok korai szakaszában jelentős hatást gyakorol a tanulók bevonódására, kitartására és az önszabályozott tanulás kialakulására. A COVID19 járvány idején bevezetett digitális oktatás az alsó tagozatos tanulók esetében különösen érzékeny változásokat eredményezett, mivel ebben az életkorban a tanulási motiváció szorosan kötődik a személyes jelenléthez, a pedagógussal való kapcsolathoz és a támogató tanulási környezethez. Jelen kutatás célja annak feltárása, hogyan változott az alsó tagozatos tanulók tanulási motivációja a digitális oktatás időszakában, valamint a jelenléti oktatásba való visszatérést követően, a pedagógusok és a szülők észlelései alapján.

A kérdőíves vizsgálat két érintetti csoport, a pedagógusok és szülők perspektívájából elemzi a tanulók motivációjának alakulását, különös tekintettel az érdeklődésre, a bevonódásra és a tanulási attitűdök változására. A kutatás fókuszában a digitális és a jelenléti tanulási környezet motivációra gyakorolt hatásainak észlelt megítélése, valamint a két szereplőcsoport percepciói közötti hasonlóságok és különbségek feltárása áll. Az adatok feldolgozása leíró statisztikai eljárásokkal és páros összehasonlításokkal történik, lehetővé téve a tanulási motiváció időbeli változásainak vizsgálatát.

Az alsó tagozatos tanulók körében feltárt eredmények nemcsak az adott korosztály sajátosságaira világítanak rá, hanem elméleti és módszertani alapot teremtenek egy későbbi, felsőoktatási szintű vizsgálat számára is. A jelen kutatás tapasztalatai előkészítik egy olyan, szélesebb körű kutatás koncepcióját, amely a tanulási motiváció alakulását már egyetemi hallgatók körében vizsgálja, összehasonlítva a hagyományos, az online és a pandémia utáni hibrid oktatási környezeteket.

A tervezett kiterjesztett vizsgálat fókuszában elsősorban a Vajdaságban magyar nyelven tanuló óvó- és tanítóképzős hallgatók állnak, azonban összehasonlítás céljából más, eltérő oktatási háttérrel rendelkező hallgatói csoportok bevonását is tervezzük, beleértve a szerbiai, szerb ajkú tanítóképzős hallgatókat, valamint műszaki képzési területeken tanuló fiatalokat. A kutatás célja annak feltárása, hogy a digitális oktatás korai tapasztalatai és a jelenléti oktatásba való visszatérés milyen hosszú távú hatással vannak a tanulási motivációra, az önszabályozásra és a tanulási stratégiák alakulására. Az előadás így a digitális pedagógia 21. századi kihívásait egy fejlődési ív mentén, az alsó tagozattól a felsőoktatásig értelmezi, hozzájárulva a motivációt támogató oktatási környezetek tudatos tervezéséhez.

Az absztrakt a Magyar Tudományos Akadémia Domus Szülőföldi ösztöndíj „Tanulási motiváció a változó oktatási környezetekben: Digitális és jelenléti paradigmák összehasonlítása” című pályamunkája keretében készült.

CHATGPT A MATEMATIKAÓRÁN - TANÓRAI MODELL ÉS TAPASZTALATOK

Margitics Éva

Nyíregyházi Egyetem

margiticseva@gmail.com

Napjaink oktatásában egyre jobban érzékelhető, hogy a tanulás módja gyorsabban változik, mint a tanórai struktúra pedagógiai logikája. A mindennapi tanulás során a tanulók egyre természetesebben építik be a mesterséges intelligenciát. Ugyanakkor az iskolai tanulásszervezés és értékelés döntően a mesterséges intelligencia megjelenése előtti szemléletet tükrözi. Ez a tapasztalat érzékelhető feszültséget teremt a tanulók tényleges tanulási szokásai és az intézményes keretek között. A kialakult helyzetben nem az MI használata a kulcskérdés, hanem az, hogy miként szervezhető a tanóra a mesterséges intelligencia által formált tanulási környezethez.

A nemzetközi szakirodalom több irányból közelítette meg az MI oktatási integrációjának kérdését. Luckin (2018), Holmes és munkatársai (2019), valamint az OECD (2021) elemzései arra mutattak rá, hogy az oktatási rendszerek lassabban alkalmazkodnak az MI-alapú tanulási környezethez, mint a tanulók informális tanulási gyakorlatai. Az elméleti megalapozást a konstruktivista tanuláselmélet képviselői, Piaget és Bruner adták, akik a tudást a tanuló aktív értelmező tevékenységének eredményeként írták le. A megközelítést kiegészítik a metakognícióval kapcsolatos kutatások (Flavell), valamint az önszabályozó tanulás modelljei (Zimmerman). A problémaalapú tanulás elmélete (Savery & Duffy, 1995), illetve a matematikai problémamegoldás klasszikus modelljei (Polya, 1957; Schoenfeld, 1985) azt vizsgálták, miként szervezhető a tanulási folyamat olyan ciklusokba, amelyek támogatják a kérdésalkotást, a megoldási stratégiák kialakítását és az önellenőrzést. Ezek a kutatások közvetlen elméleti háttérrel adnak az MI-vel támogatott tanulási modellek értelmezéséhez.

Vizsgálatom arra irányul, hogyan változik a tanulók kérdésalkotása, megoldási stratégiája és önellenőrzése a ChatGPT tanórai használatával. Az előadás középiskolai matematikaórák tanórai megfigyeléseire és saját tanári tapasztalataimra épül. Tanórai modellt dolgoztam ki és próbáltam ki a gyakorlatban, amely a Probléma – Kérdés – Megoldás – Ellenőrzés – Reflexió ciklusra épül. A modell működését egy másodfokú függvény tanítása során elemzem. A hangsúly nem a képletek mechanikus alkalmazásán, hanem a gondolkodási folyamat tudatos irányításán van. A tanulói párbeszéd elemzése alapján azt vizsgálom, hogy a ChatGPT bevonásával milyen típusú kérdéseket fogalmaznak meg a diákok, hogyan jelennek meg alternatív megoldási utak, miként változik az ellenőrzés, indoklás és a pedagógus irányító szerepe.

Véleményem szerint az oktatás jövője nem az MI elutasításában, hanem a tudatos pedagógiai irányításban van. A tanár feladata az, hogy a mesterséges intelligenciát ne „helyettes gondolkodóként”, hanem a megértést támogató tanulótársként vonja be a folyamatba. Meggyőződésem, hogy a diákokat fel kell készíteni egy olyan világra, ahol a mesterséges intelligencia a mindennapi gondolkodás természetes részévé válik.

CHATGPT A ZRÍNYI ILONA MATEMATIKVERSENY FELKÉSZÍTÉSÉBEN – TANULÓI ATTITŰDVIZSGÁLAT TAPASZTALATAI

Margitics Éva

Nyíregyházi Egyetem

margiticseva@gmail.com

A matematikai tehetséggondozás legnagyobb kihívása, hogy a versenyfelkészítés jelentős része a tanórán kívül zajlik. A tanulók önállóan oldják a feladatokat, miközben a mentori támogatás csak időszakosan érhető el. Az utóbbi években ebbe a folyamatba új szereplő lépett be, a mesterséges intelligencián alapuló párbeszédes rendszerek. A tanulók a mesterséges intelligenciához fordulnak magyarázatért, ötletért. A problémát nem az MI jelenléte okozza. A kérdés az, hogyan válhat a mesterséges intelligencia a tehetséggondozásban a gondolkodást fejlesztő eszközévé.

A matematikadidaktikai szakirodalom régóta hangsúlyozza, hogy a hibás megoldások elemzése és a megoldások kritikai értékelése erőteljesen fejleszti a problémamegoldó gondolkodást (Schoenfeld, 1985; Borasi, 1994). A tehetséggondozás kutatásai rámutattak, hogy a Zrínyi típusú versenyfelkészítésben kiemelt szerepe van az önbizalomnak, a döntési biztonságnak és a csapdafelismerésnek (Balogh, 2012; Molnár, 2019). Az utóbbi években az MI-alapú rendszerek oktatási alkalmazásáról is megjelentek vizsgálatok, amelyek a kész megoldásokhoz való hozzáférés előnyeire és kockázataira egyaránt felhívják a figyelmet (Holmes et al., 2019; Kasneci et al., 2023). A tanuláselméleti megközelítések szerint a problémamegoldás értelmező és érzelmi folyamat is. Fontos a tanuló önmagáról alkotott képe (Dweck, 2006). A tehetséggondozás sikerét a tanuló döntési bátorsága és felelősségvállalása is meghatározza.

A vizsgálat középpontjában egy Zrínyi-versenyre készülő tanuló attitűdjének alakulása áll. Arra keresem a választ, hogyan változik a tanuló matematikához való viszonya, problémamegoldó önbizalma és kritikai gondolkodása, amikor a felkészítés során kész ChatGPT előállított megoldásokat javít. A tanuló attitűdjét a folyamat elején és végén kérdőív méri. Az elemzés feltárja, hogy ez a tanulási forma milyen irányú változást eredményez a tanuló gondolkodási attitűdjeiben. A Zrínyi Ilona Matematikaverseny feladatai jellegükből adódóan gyakran kínálnak látszólag logikus, mégis félrevezető gondolatmeneteket. A ChatGPT által generált megoldások elemzése ebbe a hagyományba illeszkedik. A tanuló a gondolkodási éberséget gyakorolja, amelyre a versenyhelyzetben is szüksége van.

A megközelítés előnye, hogy a tanulót reflektív szerepbe helyezi. Ez erősítheti a kritikai gondolkodást, az önbizalmat és a versenyhelyzetben nélkülözhetetlen csapdafelismerést. Ugyanakkor kockázatot jelenthet a kész megoldásoktól való függés kialakulása és az önálló gondolkodás háttérbe szorulása.

A KÖZÖSSÉGI ÉRTÉKEK ÉS A HALLGATÓI INTEGRÁCIÓ ÖSSZEFÜGGÉSEI

Pacsuta István

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem - GTK-TTI

pacsuta.istvan@uni-eszterhazy.hu

Az előadás egy hosszabb távú kutatás aktuális szakaszát mutatja be, amely a felsőoktatásban tanuló hallgatók értékrendszerét, közösségi kötődéseit és ezek viselkedéses megnyilvánulásait vizsgálja. Különös figyelmet fordítunk arra, hogy a közösségi értékek miként jelennek meg a hallgatók kapcsolati mintázataiban, valamint az online és offline közösségi terek használatában.

Az empirikus elemzés a Magyar Ifjúság Kutatás 2020 nagymintás adatbázisára épül, ezen belül a nappali tagozatos egyetemi hallgatók almintájára (N = 966). Az almintá vizsgálata lehetővé teszi annak feltárását, hogy az egyetemi élet sajátos szocializációs közege miként formálja a közösségi kötődéseket, valamint az értékválasztás és a társas viselkedés kapcsolatát. Az eredmények azt mutatják, hogy a felsőoktatásban tanuló fiatalok körében a közösségi kapcsolatok – különösen a családi és baráti kötelékek – kiemelt jelentőséggel bírnak, és sok esetben megelőzik az individualista vagy presztízsjellegű értékeket.

Az infokommunikációs technológiák új kapcsolódási lehetőségeket teremtenek, ennek ellenére hozzájárulnak a közösségi élmény fragmentálódásához és az online–offline terek közötti feszültségekhez. Eredményeink rávilágítanak arra a jelenségre, hogy a kapcsolatorientált hallgatók nem feltétlenül rendelkeznek kiterjedt online kapcsolati hálóval, ami arra utal, hogy számukra a kapcsolatok minősége fontosabb a mennyiségénél. Ezzel szemben az anyagiasabb értékrenddel bíró hallgatók nagyobb online hálózattal rendelkeznek, ami az online tér önprezentációs és státuszfunkcióira hívja fel a figyelmet.

Az elemzés kitér a közösségi kötődés szerepére az egyetemi sikerességben is. Az eredményeink megerősítik, hogy az intézményhez való érzelmi és kapcsolati integráció – különösen az oktatói visszajelzések és a közösségi tanulási formák – csökkentik a lemorzsolódás esélyét, és növelik a hallgatói motivációt. Mindezek alapján kijelenthető, hogy a közösség nem csupán normatív vagy érzelmi kategória, hanem a felsőoktatásban tanuló fiatalok számára kulcsfontosságú erőforrás, amely egyszerre járul hozzá a tanulmányi eredményességhez, a pszichológiai jólléthez és a társadalmi integrációhoz.

FÖLDRAJZ ÉRETTSÉGI ADATTÁR KIALAKÍTÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI AZ ONLINE TÉRBEN

Pete József

Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziuma és Kollégiuma

pete.jozsef72@gmail.com

Az előadás egy folyamatban levő tananyagfejlesztés, földrajz érettségi adattár elkészítésének nehézségeibe kíván betekintést nyújtani.

Jóllehet, az oktatási és könyves piacon jelen vannak a különböző, érettségi felkészülést segítő tankönyvek, gyűjtemények, segédkönyvek, lexikonok, atlaszok, hiányzik egy szisztematikus, teljességre törekvő adattár, mely az érettségire készülő diákoknak pontos eligazítást nyújt. Ennek adatállománya a követelmények felmérésén kell, hogy alapuljon (NAT, kerettanterv, érettségi követelmények), azoknak maradéktalanul és optimálisan megfeleljen, tartalma, terjedelme az érdeklődő diákok számára egyaránt befogadható legyen.

Az adattár három fő részből áll: fogalomtár térképtár, adatgyűjtemény, melyet különböző függelékek egészítenek ki. A fogalomtár tartalmazza valamennyi, a közép- és emelt szinten elvárt (mintegy 3000) fogalom rövid definícióját, elsősorban a tankönyvi megközelítés alapján, szükség esetén kiegészítve fogalomtárak, lexikonok anyagával. A földrajzi gondolkodásnak megfelelően a gyűjtemény integráns részét képezik a topográfiai fogalmak, melyek a követelményeknek megfelelően földrajzi-környezeti tartalmakat is magukban foglalnak. Ezek tartalmának megállapítása a gyűjtemény egyik legproblémásabb eleme: milyen mélységben, részletességgel érdemes ismertetni az egyes topográfiai fogalmak földrajzi-környezeti tartalmát? E kérdésben a forgalomban levő tankönyvek mellett az atlaszok tartalmi elemeit is segítségül kell hívni. A térképtár ezeket a topográfiai fogalmakat mutatja be területi és tartalmi bontásban, az egyes sajátos földrajzi jelenségek, jellemzők egyetlen térképlapon történő ábrázolása révén. A harmadik nagyobb egység egy, a legfrissebb információkon alapuló adatbank a legkülönbözőbb földrajzi-környezeti jelenségekről.

A függelékek közül az első a tematikus mutató, mely az alfabetikus bontású fogalomtárban való tájékozódást is segíti, illetve a témakör mellett az érettségi szintjét, a fogalom jellegét, területi vonatkozásait is tartalmazza, valamint utal a szócikk forrásaira is. A földrajzi kronológia a földtörténet mellett a történeti korok földrajzi jellegű, földrajzi vonatkozású eseményeit, a környezettörténet és a földrajztudomány eseményeit mutatja be időrendben. Az irodalomjegyzék pedig a további tájékozódást segítő írott és elektronikus forrásokba nyújt betekintést.

Az adattár belső utalásaival segíti a további, szélesebb körű tájékozódást, kontextusba ágyazást. Mindezt gazdag illusztrációs anyag is kiegészíti, mely segíti az olvasót a szöveg megértésében és a komplex földrajzi jelenségek vizualizálásában.

Az adattár az online térben jelenik meg – kezdetben pdf formátumban, melyet azonban interaktív változat is követ. Legfontosabb hozzáadéka – a hipertextualitás és a paraméterezett tartalmak rekombinálhatósága miatt – az egyéni tanulási utak lehetőségének felkínálása, melyek révén a tanulás, felkészülés igen hasznos segítője lehet.

TANTÁRGYKÖZI FIZIKA PROJEKTEK A MUFIT-PROGRAM KERETÉBEN

Pipics János

ELTE BDPK Fizikai Tanszék

pipics34@gmail.com

Kutatói területem a fizika tantárgyközi kapcsolatai és az erre épülő tehetséggondozó szakkörök fejlesztése. Kidolgoztam a Multidiszciplináris Fizika Tehetséggondozó Programot (MUFIT), amely egy felső tagozatosoknak szóló szakköri projekt, célja, hogy élményszerű foglalkozásokkal, játékokkal és tantárgyközi feladatokkal közelebb vigye a fizikát a tehetséges diákokhoz, miközben megtanítja nekik a tudományos munka alapjait (Pipics, 2023).

A program nagy hangsúlyt fektet a kompetenciafejlesztésre, különösen a nyelvi és digitális kompetenciákra. Az érdeklődő diákok egy felfedező szakasz során a fizika fogalmak, jelenségek hétköznapi megjelenését (művészet, technika, sport, élővilág stb.) vizsgálják tanári segítséggel, majd a nekik tetsző részműben rövid önálló kutatást végeznek, a szakkör végén pedig beszámolnak eredményeikről (Pipics, 2023). A foglalkozásokhoz készülő elektronikus segédanyagok (játékok, feladatlapok, hosszabb projektek) a STEAM szemléletnek megfelelően több területhez kapcsolódnak, miközben többféle kompetenciát fejlesztenek, de nem kizárólag a programhoz kötődnek, más órán is felhasználhatók. Különös figyelmet fordítanak a kommunikációra és a szövegértés fejlesztésére. Utóbbi azért is fontos, mert külföldi kutatások igazolták, hogy a tudomány tanulása, tanítása nyelvi feladat is (Setlik – da Silva, 2023), a tankönyvi és szakirodalmi szövegek értelmezése, feldolgozása, a vélemények, eredmények megfogalmazása éppolyan fontos, mint a fogalmak ismerete, sőt a valós tudást sokkal inkább a pontos használat mutatja meg. A program feladatai éppen ezért arra koncentrálnak, hogy a tantárgyközi kapcsolatok felfedezése közben a diákok más kontextusban is felismerjék a fizika fogalmakat és megfelelően használják őket (Pipics, 2025). A kooperatív projektek szintén ezeket az elveket vallják, elkészítésük során a formai változatosság is cél volt, akad köztük társasjáték, mese olvasónaplóval és tervezési feladat is.

Előadásomban bemutatom a MUFIT-program elméleti hátterét, kapcsolódási pontjait a jelenlegi hazai és nemzetközi módszertani kutatásokhoz, valamint az elektronikus segédanyagok kidolgozásának, közzétételének folyamatát és az online feladatbank elkészítését.

MIRE ALKALMASAK A MOBILTECHNOLÓGIÁVAL TÁMOGATOTT ALKOTÓTEVÉKENYSÉG-ALAPÚ TANÓRAI GYAKORLATOK? EGY LONGITUDINÁLIS KUTATÁS EREDMÉNYEI

Sinkovics Ádám

PTE OTNDI

ado.sinkovics@gmail.com

A tanulói lemorzsolódás folyamatának csökkentése, és a hátrányos helyzetű tanulók iskolai eredményességének támogatása az oktatási rendszerek egyik központi kihívása. A mobiltechnológia pedagógiai integrációja lehetőséget kínál az egyéni tanulási utak támogatására és a tanulói aktivitás növelésére, azonban önmagában nem garantálja a pedagógiai hatékonyságot. Ehhez az alkotótevékenység-alapú megközelítés biztosíthat alkalmazható keretrendszert, amely a tanulói kreativitást, önállóságot és magasabb rendű gondolkodási műveleteket helyezi középpontba.

Az ismertetett kutatás központi kérdése, hogy a mobiltechnológiával támogatott alkotótevékenység-alapú tanórai gyakorlatok milyen hatást gyakorolnak a hátrányos helyzetű középiskolás tanulók kulcskompetenciáinak fejlődésére, és ezek a hatások milyen mintázatokat mutatnak hosszabb időtávon vizsgálva.

A vizsgálatot tervalapú kutatási (DBR) stratégiával valósítottuk meg három évig tartó (2021-2024) beavatkozási szakaszban, egy „második esély” iskolában tanuló, halmozottan hátrányos helyzetű középiskolások körében. A NAT 2020 kompetenciaterületeire épülő, tablettel támogatott alkotótevékenység-alapú gyakorlatokat rendszeresen alkalmaztuk a tanórai munkában. A kompetenciafejlődés mérésére Teresa Amabile Konszenzuális Értékelési Technikáját (KÉT) adaptáltuk pedagógiai környezetre, amely lehetővé tette az összetett, nehezen mérhető kompetenciák szakértői értékelését. Az adatgyűjtés vegyes módszertannal történt, a kvantitatív adatokat párosított t-próbákkal és varianciaanalízissel, a kvalitatív adatokat tematikus tartalomelemzéssel értékeltük.

Az eredmények több kompetenciaterületen statisztikailag szignifikáns, erős hatást mutattak. A gondolkodási kompetenciákat tükröző tartalmi feldolgozás minőségében szignifikáns javulás volt tapasztalható ($p=0,005$) erős hatásmérettel ($d=0,948$). A legnagyobb fejlődést az eredeti, innovatív megoldások létrehozását mérő kreatív megvalósítás területén tapasztaltuk ($d=1,190$), amely a legalacsonyabb kezdeti értékről indulva érte el a legnagyobb változást.

Egyéb területek azonban, mint a szövegalkotás és a digitális kompetencia késleltetett, kumulatív fejlődést mutattak.

A vizsgálat eredményei rámutatnak, hogy a mobiltechnológia hosszútávú, alkotótevékenység-alapú használata eredményesen alkalmazható a hátrányos helyzetű tanulók kompetenciafejlesztésében. A pedagógiai tervezés során azonban tekintettel kell lenni a kompetenciaterületek eltérő fejlődési dinamikájára, valamint arra, hogy a hatékony kompetenciafejlesztés a mobiltechnológia támogatásával is többéves perspektívát és következetes pedagógiai beavatkozásokat igényel.

A TÉRBELI TÁJÉKOZÓDÁS MEGJELENÉSE AZ 5. ÉVFOLYAMOSOK TERMÉSZETTUDOMÁNYOS DIAGNOSZTIKUS MÉRÉSEIBEN

Szászi Brigitta

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Neveléstudományi Doktori Iskola

szaszi.brigitta@gmail.com

A kutatás célja az általános iskolás tanulók természettudományos tudáselemeinek és képességeinek feltárása, különös tekintettel a térbeli tájékozódás és a környezettudatosság területére, valamint e kompetenciák alakulásának vizsgálata a 2020-as Nemzeti alaptanterv bevezetését követően. A vizsgálat egy természettudományi diagnosztikus mérésre épül, amelyet két egymást követő tanévben (2023/24 és 2024/25) töltöttek ki az ország minden részéről együttműködő intézmények 5. évfolyamos tanulói.

A tanévek kiválasztása kutatómódszertani szempontból kiemelt jelentőségű, a 2023/24-es tanév 5. évfolyamos tanulói még első osztálytól kezdve, minden tanévben külön tantárgyként tanulták a környezetismeretet, míg a 2024/25-ös tanév tanulói már csak harmadik évfolyamtól találkoztak e tantárggyal. Ahogyan Dr. Homoki Erika is fogalmaz egyik írásában: „A 2020-as NAT egyik nagy vesztese a környezetismeret tantárgy, hiszen az alsó tagozat legkisebb óraszámú tárgyává vált, és ez a változás súlyosan hátrányos helyzetbe hozza a természettudományos gondolkodást és a környezet érzékelését.” (Homoki, 2025, 137 p.). A szakirodalom is rámutat arra, hogy a 2020-as NAT változásai kedvezőtlenül érintették a környezetismeret tantárgy óraszámát és szerepét, ami hosszú távon a természettudományos gondolkodás és a környezeti észlelés fejlődését is hátrányosan befolyásolhatja.

Ezért a kutatás egyik fő célja, hogy a két évfolyam eredményeinek összevetésével összefüggéseket tárjon fel a tanulók természettudományos képességei és tudáselemei között, valamint képet adjon a környezetismeret és a természettudományos nevelés jelenlegi helyzetéről. A 2023/24-es mérésben több mint 1200, míg a 2024/25-ös mérésben közel 1200 tanuló vett részt. Az ország összes vármegyéjéből legalább egy intézmény bevonásával valósult meg a mérés, így a kutatás országos lefedettségű. Jelen előadás a vizsgálat egy részterületét mutatja be, a Heves vármegyei tanulók eredményeire fókuszálva, ahol a két mérési időszakban több mint 200 tanulót sikerült bevonni, különböző fenntartású intézményekből.

KÖZÖSSÉGIMÉDIA-MŰVELTSÉG ELMÉLETI KERETEI ÉS OKTATÁSI ADAPTÁLHATÓSÁGA

Vona Nándor

Debreceni Egyetem

vmandor31@gmail.com

A közösségi média platformok már a web 2.0 megjelenése óta velünk vannak, folyamatosan fejlődnek és egyre inkább hétköznapijaink részévé válnak. Ennek ellenére még mindig keveset tudunk arról, hogy pontosan milyen képességek és készségek szükségesek a megfelelő használatukhoz, egyáltalán mit jelent a megfelelő használatuk.

Az előadásban a közösségi média kapcsán áttekintésre kerül a közösségimédia-műveltségi (social media literacy) területnek a kialakulása, melynek első tudományos fogalmi definiálása 2012-ben történt meg (Vanwynsberghe és mtsai., 2012). A fogalom megalkotásakor Livingstone (2004) médiával kapcsolatos kritikai gondolkodás megközelítését, Deursen (2010) specifikus internetes készségek alapú megközelítését, valamint Martin & Grudziecki (2006) kommunikáció és identitásépítő szemléletét is figyelembe vették a szerzők (Vanwynsberghe és mtsai., 2012). Később kialakításra került egy keretrendszer, melynek továbbfejlesztésekor Vanwynsberghe & Verdegem (2013) az oktatási integrálhatóságra fókuszált és egy három elemből álló modellt alakítottak ki. Az újabb keretrendszerek és értelmezések a korábban említett területeket kiegészítették, például a SMILE rövidítéssel ellátott modell inkább az affektív tényezőkre fókuszált (Schreurs & Vandenbosch, 2021). Ezzel szemben a SoMeLit néven megjelent keretrendszer inkább a felhasználót helyezte a középpontba (Cho és mtsai., 2024).

Az előadásban részletesen bemutatásra kerül a SMIL (Social Media Information Literacy) névvel ellátott keretrendszer és lehetséges oktatási vonatkozásai, mivel ennek az aldimenziói nagyon jól reprezentálják a műveltségi terület összetettségét (Heiss és mtsai., 2023). A téma relevanciáját az is mutatja, hogy számos hazai és nemzetközi vizsgálat értékelte pozitívan a különböző közösségimédia-felületek átgondolt és tervezett oktatási alkalmazhatóságát (Kárpáti és mtsai., 2012; Dogan & Gülbahar, 2018; Widarti és mtsai., 2023; López-Carril és mtsai., 2025; Martínez-Domínguez és mtsai., 2025).

Az előadás célja a közösségimédia-műveltség ismertetése, valamint az oktatási környezetben való alkalmazás lehetőségeinek bővítése.

A PTE MŰVÉSZETI KAR OKTATÓINAK MESTERSÉGES INTELLIGENCIA HASZNÁLATI MINTÁZATAI ÉS ATTITŰDJEI

Zsidek Barbara, Bredács Alice

Pécsi Tudományegyetem

barbarazsidek@gmail.com, alice.bredacs@gmail.com

A McKinsey Global Institute tanulmánya szerint 2030-ra Európában a ledolgozott órák 27% automatizált lesz, hatására a digitális kompetenciák iránti kereslet jelentősen megnövekedik (Hazan et al., 2024). E kompetenciák fejlesztésének esszenciális feltétele, hogy az oktatók is megfelelő szintű digitális kompetenciával rendelkezzenek (International Society for Technology in Education, 2025), függetlenül attól, hogy milyen tudományterületen folyik az oktatás. A korszerű oktatásméleti és normatív paradigma, az Oktatás 5.0. Célja, hogy a MI-vel támogatott tanulás és az emberi tudatosság szimbiózisban egyesüljön (Agarwal et al., 2025). A MI technológia elfogadása és használata erősen korrelál az észlelt hasznossággal, ami befolyásolja a fejlődés- és énhatékonyságérzést (Ayatulloh Michael Musyaffi et al., 2024). A MI-vel támogatott formális oktatás eszközei, ciklikus visszajelzési keretrendszerként (Zhan et al., 2025), tanulást támogató segédeszközként, kollaboratív eszközként funkcionál (Jun Wang et al., 2025).

Hipotéziseink alapján feltételezzük, hogy a PTE Művészeti Kar oktatóinak mindegyike használ MI-t. Aszerint, hogy elméleti órát, szemináriumot vagy gyakorlati órát tartanak, más-más funkcióit használják a MI-nek. A magas digitális kompetenciával rendelkező oktatók gyakrabban alkalmazzák a MI-t.

A kutatás során vizsgáljuk, hogy milyen szintű digitális kompetenciával rendelkeznek az oktatók, mely tevékenységekre használják a MI-t, milyen mesterséges intelligenciá(ka)t ismernek/preferálnak, milyen gyakran alkalmazzák az oktatás folyamatában, milyen attitűddel rendelkeznek, valamint miképp értékelik a hallgatók MI használatát a feladatok megoldása közben. Vizsgáljuk azt is, hogy szerepel-e az oktatók oktatási programjában az MI használata. Vizsgálati csoportunk a PTE Művészeti Kar oktatói, a vizuális művészeti- és előadóművészeti területeken.

Kutatási módszereink vegyesek, egyfelől használjuk az átfogóbb önbevalós kérdőívezést, másfelől a részletekre kitérő félig strukturált interjút. A kérdőívünk 14 itemes, amely likert skálás és nyitott választ váró kérdéseket tartalmaz és az oktatók általános digitális kompetenciáját, MI használati preferenciáját, valamint a MI attitűdöt vizsgálja. Az interjúk elsősorban az attitűdöket tárják fel.

Eredményeink: Korábbi kutatások alátámasztják, hogy a magas technológiai kompetencia szignifikánsan pozitív hatással van a MI írástudásra és használatra (Miraj Ahmed Bhuiyan et al., 2025, Ayatulloh Michael Musyaffi et al., 2024). Az oktatók szerint a MI használata előnyös, mert jelentősen felgyorsítja a kreatív folyamatokat a pedagógiai és a művészeti tevékenységekben egyaránt. Segíti a saját és a hallgatói inspirációt, a megértést és a feladatmegoldást. Ugyanakkor az oktatók nem ajánlják a MI túlzott és általános használatát, inkább a specifikumokat preferálják. A MI kompetencia fejlesztése esszenciális, de – különösen a művészeti területeken – szerzői jogi kérdéseket is felvet (Velasco et al., 2024).